

УЛУГ ЛЕНИННИҢ ЧАГЫГЛАРЫ-БИЛЕ

Совет улустун, бүгү делегейин ачкыч чонунун улуг башчысы болган башкы Владимир Ильич Ленинни чурасоюна кадимки чурасоюна 21-де чарык чус чыл болур. Мындаа Ленинни чурасоюна, оон өрөдүн өлүм чок. Владимир Ильичтин тургусканы болган кижизикени болшевиктерин маалдырып партияны ачкыч ангынын, күш-ажылчы тараачыларын, совет интеллигенцияны чагыс эл-сепкилдиги дөткөмчөсү даянышкан. Советтер чуртун Ленинни орук-биле тайбын херөөн болган коммунизмин чаа-чаа тилектерине бузуредиг апар чылдар. Болшевиктерин ачкы-херас тилектерине, чүгө хоордо эртемге, төөгүнү хөйлүдүрүшкө даянып турар деп, Ленинни өтүрүп чурасоюна чыл бүрүдө улам бадыткаттыннар.

1919 чылдын чазынында, хамааты дайыннын эл берге уелеринин бирөөсиде, бүгү делегейин империалистеринге дөткөмчө контрол-лөстүг күштер шаар халдашкыча шилчөөт, Волгага чокшундул келген турда, дем-орукчулар конференцияны Владимир Ильич мынчаар бузуредиг чурасоюна:

«Ажылчыларын болган тараачыларын хой нуруузу болуун Совет эрге-чагырганын — ажылчы чонун эрге-чагырганын камгалап турабын, кижинин күш-ажылчы тургусканы бүгү чурасоюну, культураны бүгү байланын ачкылар арты олардын боттарына баа оларын тургаларына берип шыаар херектин тилектерин камгалап турарин билем, ме-дереп, көрүп каан ыңдыг уелесте калган-лаа ачкы, тилек шылаас» (том 38, арын 315).

Эрги делегейин бүгү күштери анык Совет республиканы боой тулар эом, халдан келген. Чаа туртунган социализмин делегейи болууну бүгү дайыннардын мораль-политика таланы-биле күштү болза-да, материал-техника таланы-биле капитализм делегейи чүшкө кошкак турган ол берге болган аялдар чылдары-ла. социализмин

тур, совет улус боттарынын тилектерине күштүнү коргускен. Улуг Октябрьин идеялары, Тайбын дугайында декреттин, Чер дугайында декреттин идеялары, чаа делегейини тургузушкунуна баштайты чедикшиктерин бүгү чер бөмбүр-эонге тарап, ажылчы чонун сорул кирип турган. Бис делегейин ачкычтын ангынын мораль-политиктиг күчү-лүг дөткөмчөсүн апар турган бис. Империалист дайынарга харыксыраан Антананын солдаттарынын адык хойу-рөлөстүг Россияны тилеон ажылчыларын болган тараачыларын таланынга турган. Интервенцияларын аг-шерия сандаар, «Советтик Россиядан холду ырат!» деп лоуун-биле делегейин ачкычтын шимчөөшкени улам калбарып орган.

Бис шунтузунга удуз тур-жуп шылаан бис деп, Владимир Ильич хамааты дайынын болган интервенциянын сөөлүндө чоргаара-биле чурасоюна. Бүгү делегейин империалистерин Советтер чуртун шериң күжү-биле боой тулуп шыдаван. Мындаа-ла олар бистин чуртуусу хоозураар болган, социализм болган коммунизме буртунаар шимчөөшкөнүктө холчок бергедиккен.

1920 чылда кан бүдүрүлгө 5-ле хузуунга чедир кудулаан чурасоюна-ла четтир. Шой, демир руданы болган үзөлтүр продукциянын өскө-дө чаа чурасоюна хөйлү-чүгө өзөшүдүртүп турган.

Мындаа-ла чаа туртузуну күжү, бүдүрүлгөн чеспек-херектерин ниитини өңчүзү болган системаны күжү улуг болганын бистин чуртуусу дайынын багыларын дүргөн актирп, үрөтөлдү, хоозураалы болган аш-чүтү ачкы өрткөн.

Ажылчы ангынын удуз-тук ролон камгалашынан, Совет эрге-чагырга болган ажылчы ангы биле тараачыларын бижыг эвилелени үнелээш, бистин чуртуусука бүдүрүшкү күштерин болган культураны хөгжүл-дөсүн көстүп көрбөс булден болдуар дээрин, делегей революцияныга кол сал-

дар-халдарын бодуустун ажыл-агый политикасы-биле, экономиктиг чедикшиктерине-биле көргүзүс бис дээрин Ленин баш удуз көргөн.

Ол принципадыг политиктиг болган теориядыг чедикшиктерин барымдалааш, Ленин партияны X съездинин (1921 чыл) Хизинде-ле даразында мерген утуангыг кол утуанышкынын ажылдап кылган:

«10—20 чылдар дүргүндө тараачылар-биле шына-рылааш болган бүгү делегей хөмчөөшкөн (бузу олар пролетаржы революциялар уламдыкка-лаа) халдыртыган тилекте азы 20—40 чылдар дүргүндө ак-тардейки тероруну хилчөөшкөн-чонулан «Азы—азы. Ушкү орук чок» (том 43, арын 383).

Оон улуг шынын бистин революциянын болган социализм тургузушкуну үнелдө бадыткаттынган.

Бирги беш чылдын үнелдө (1923 чылдын төчүзүндө) бистин чуртуусу чүгө интервенцияларын болган аг-тардейкилерин таварыштырган дайынын аар балык болган көдө ажыл-агыйны катан тургускан өзөс, харын революция мурундагы Россияны билбей улетүрүп чаа адырлары тургускан, чаа техниктиг баазага ушчок бурунараай берген. Техника таланы-биле чылдан калган турганын бистин Төрөн чуртуусу Ленинни орук-биле чорас, өргөжөк дегилерин, машиналарын болуун күжү-биле бүдүрүс, аажок улуг электро-станцияларын, агы уенин металлургия болган машина тулууну заводтарын, хөмүр-деш шахталарын тургузар аргалыг индустриядыг держава апарган. Чөөн чүккө — Уралга болган Сибирге улуг бүдүрүлгө өзүчүлген, немес-фашистер ачкычын удуз өлүм-нүг демиселдин чылдарында олар бистин чуртуусу камгалап алган.

1941—1942 чылдарда 1500 ажыг бүдүрүлгөдөр 10 миллион хире ажылчыларын, албан-аажычлар, инженерлер-биле кады Чөөн чүккө көжүргөн. Совет улустун, оон иштинде дем-орукчуларын ол улуг

маалдырыг чоруу танкыларын, самолёттарын болган өскө-дө шаериг техниказын бүдүрүс каш катан улгаттырар арганы берген. 1942 чылдын ноябрыда, Сталинград тулчууш-куунун үнелдө-ле, немес-фашисттер армиянын танкылар болган самолёттар саны-биле бистен артык күштүү шөөлүг өзөс апарган, а 1945 чылдын январьда Кызыл Армия үгер-болар болган танкылар саны-биле немес-фашистер уш катан, а самолёттар-биле барык чеди чарык катан артык күштүг апарган!

Бистин армияныг бистин улугуустун өлүм чок маалдырыг чоруу Совет Эвилелинин фашизмни ашкан төгүлүгүг тилелесип халдыртып болган кижиг төрөлөгөтени фашизмни куданышкынын айымын камгалап алган.

Дайын сөөлүндөгү баштайгы чылдар бистин Төрөн чуртуусун төгүзүпте эл берге үе болгон. Немес ажалыгө таварышкан черлерин хой нуруу-чү хоозураар, яларан. Хой-хой совет хоорайлар, суурлар бүдүрүс чурдуурин катан тургузарла. Совет Эвилелине 25 чылдан өзөш өзөс үе негеттер деп, фашист генералдар мактыны меделеп турган. Мындаа-ла бистин дайышыры-мыс чазыккан. 40 чылдарын төчүзүндө-ле СССР-нин улет-пүрү дайын мурундагы денелени чедир катан тургустунган.

СССР-нин Топ статистика өргө-дөлүнүн үндүргөн «СССР 1972 чылда сан-чургаайлар-биле» деп кызыл карттыг эл-тержертег бо-тур. Мында Советтер чуртунун 50 чыл дүргү-үндө өрткөн маалдырыг оруун, Ленинни чагылар-биле социализмг экономиканын тургузушкунун көргүскөн.

Чижээ, кан бүдүрүлгезин көрөдөр. Ол чокка чедикшиктерин камгала-лаа. Барын чүткөн Чөөн чүккө 10 мун километр ажыг шөбүлген улуг чуртун хөмчөөлөрине тулук-лар-лаа, бүгү чуртту электро-жилерин камгала-лаа. Барын чүткөн Чөөн чүккө 4,3 миллион тонна кады эдилдирген бис. А 1940 чылда, Ала-чуртун Улуг дайынын мурнуу чарымында,

18,3 миллион тонна эдилдирген бис, мындаа оон хой нуруузу агыг уенин бөмчө-сөөн бүдүрүс өргөжөк ту-гула белик шынарыг кай болган.

1972 чылда бис АКШ-тын-дан хой каппы — 126 миллион тонна бүдүргөн бис.

1972 чылда СССР 400,4 миллион тонна нефтин (газ конденсаты-биле кады), азы 1945 чылдын денелениден 20 ажыг катан хойну тылган. Мындаа бистин чуртуусу кан-чаар-лаа аажок хой нефть кур-дарыларын, оон тыныг чыл бүрдө өзүп орак болган улус ажыл-агыйнын херектерин долуу-биле халдыртып турар. Чокта чаа азын хой капитал-ист чурттары хөмө алган «энергетика кризис» биске кыжамай турар.

Беш чылдын шитпирлиг ушкү чылда, баш удуз адынган саннар өзүрүг, бистин чуртка барык 420 миллион тонна нефтин тыгар, 131 миллион тонна кадын эдилдирер, чик болган ашк-чөм улетпүрүгүн 700 ажыг улуг бүдүрүлгелери, цехтери ажылдап кирер.

1973 чылда бистин чуртун төгүзүндө ан хой дүжүтү — 220 миллион тонна тараан алган бис. Төрөн чуртун шыжамырыне кончуг хой тараа урдунган.

Техниктиг депширгени бүгү хөмчөөр-биле сайыраар, эртем биле практиканын сыйры кады ажылдажылганын баа-зыныга күш-ажылдын бүдү-рүкчүлүгүн бедир дугайында, социализмг чарышты калбар-тыр, камгалга чуртун, күрү-не болган бүдүрүлгенин сагал-га-чуртун бижылаар дугайында, илей-политиктиг ажилды доктаамат, тодаргай сорулгалыг чурдарынын, совет кижилерин чалыштыг патри-оттар, интернационалчылар, чаа чуртталганын ийлекпейлг тургүзүкчүлүгүн кылдыр кижизилерин өргөжөк чургазынын дугайында В. И. Ленинни улуг чагыларын амыдыралга чагылыш чок боттардыр-ышаан, Коммунист партия Советтер чуртунун күчү-күжү-гүн үндөштеринин үндөшүн болур экономиканын дүргөн хөг-жүдерине сагыш салып турар.

Социалистг чарышты өргө-дөлүсүн В. И. Ленин дайын хире үнелеп чоразы бүдүргө билдирер. Чарышты өргө-дөлүсүн — Совет эрге-чагыр-ганын экономика таланы-биле сорулгаларын аразынга көскү черин элээр ужуруг деп, Владимир Ильич айтып чорасан.

Оон бээр-ле массаларын социализмг чарыжы ниятледил улуг күжү болуң, бүдү-рүлгө хөгжүдөшкө, күш-ажылдын бүдүрүкчүлүгүн дүр-гө өстүрерине, белик көр-гүзүлгө чедип алырына дуа-дал тузар. Тоску беш чылдын шитпирлиг ушкү чылда ол өзүлү-ла бүгү улустун шим-чөөшкенин апарган. Бүдүрүлгө коллективтери 1974 чылда чаа социализмг хулаалелерин ажылдап кылгалаан. Владимир Ильич Ленинни туртунган хурунел бээр 105 чыл болур

оюнда боттарынын хууда беш чыл планларын кууседир деп шитпирлөөн Москванын мур-наачы ажылчыларын эге-лекчи саналы инги дөткөмчөсүн апар турар.

Бир өзөс бистин баштыкчы-мыс болган башкымыс В. И. Ленин бистин партияныг, улугуустун төгүдүг өндүр чедикшиктерин бодунун дара-зында көрүп шыдаар болза, 1917—1922 чылдарда бистин шитпирлөөп эгелеп турганын бүгү делегейге чуртуу со-рулгаларын улуг чаагай бил-ле делегейге социализмни бирги чуртунун материал-тех-никтиг, культуруг баазанын аразында ылгал ам чок-тур дээр ийик.

Чогум-на оон ачынында Совет Эвилелин болган делегейин хой социализмг сес-темазынын делегей байдалына

салдар-халдарын аажок өскөп болбай.

СЭКП-нин XXIV съездинин хулаалы алган Тайбынныг програманын бүгү совет кижилер хайы сеткел ханыштын-биле хулаалы алган. Оң бот-талыг бистин партияныг, СЭКП ТК-нын, оон Политбюроунун, ТК-нын Чи-гине секретары эл Л. И. Брежневтин хой талалыг, ийлекпей-лиг ажал-чорудулганы-биле тулук хөйлөдү.

Ленинин тилектерине, туз-тутун белик көдүрүп, он беш миллион кижигунуң алдары Ленинни партиянын баш-талгызы-биле совет улус тай-бынын болган коммунизмин херас дөш демөөлөк чаа-чаа чедикшиктерге бүзүрелиг чоруп орак.

П. ПОСПЕЛОВ,
академик.

В. И. Ленинни амыдыралы болган ажал-чорудулганы-биле хоббашкан черас Москва чоогунда элемеж. Оларын бирөө-ээн — Ленинни Горки. Ол болза найсы-лаан 35 километр чөдө. Пахра хеминг эринеде турар. Совет хурунунг үндөшкө-чүзү апаа болууну көргү чылдарында чурттан турган. Алаа В. И. Ленин эң чу-гула күрүнө айтыргаларын болган партия-жи ажал-херекти шитпиреп турган. Алаа ол хой-хой ажылдарын, ийлеккелерин, ча-галларын бижээп. Алаа талаларын ху-лээп аң, партияныг съездилерге, Советтер съездилерге, Комитеттерин кон-грессстерине белеткип турган.

В. И. Ленинни Тураскаал-музейинин бо бажымында делегейин бүгү бузуу-рында кижилер элп, революциянын өндүр улуг башкычына хулаалыг ийлекпей турарлар. Бу чуртка — В. И. Ленинни Горкиде бажым-музейи.

(СЭТА-нын фотохрониказы).

Көк-тейжилер: күзел күштүг турда...

«Энергетик» Култура бажынын фойесин доландыр республиканын болган «Көк-Тей» совхозтун мурнакчы кижилерин чуркуну ачкылаан, а каас-шенин кылдыр кеттирген көк-тейжилер ол чуркунун, оларын көргү-зүлгөдөр магадап көргөн. Мурнакчылар-биле чүгө чү-рук ламчыштыр өзөс, а оларга чок өзүрү байыр чедирин, холдарын тулук, тодаракчы 1974 чылда улам улуг чедикшиктеринг болурун кү-зөп-лаа турду.

«Көк-Тей» совхозтун ажыл-чыларын болган тускай эртемчилеринин ниити хура-ды эгелөөн. Хураалдын ажил-тын президиумунга мурнакчы саанчылар, күш ажаакчылар, механиктер чалатты-рышкан. Даразында совхоз директору Анатолий Иванович Ломаев сөс берди. Ийлекчел эртен чылдын социализмг хулаалелеринг канчаар күү-сеттингине болган тоску беш чылдын тодаракчы дөрткү чылда кандыг сорулгалар туруп турарына доктааган.

— Бистин совхозтун ажил-чиликтери күрүнө мурнуна хулаалелерин чедикшиктерин күүсеткен. Кол адырлар тала-зы-биле бедиктен социалист-тиг хулаалелеринин күү-селдеи мындыг. Күрүлгө 11350 чурга бээр турган, ону 13240 кылдыр, дужааза чогуур 7300 центнер сүтү 8000 центнерге, 2000 цент-нер эгити 2057 центнер кылдыр, 1540 тонна тарас салар турган, ону 2167 тоннага күү-сеткен бис. Совхоз 670 мун рубль арыг орулганы кирип алган. Бо дөргө планда көр-дүнгөндөн 140 рубль хой орулга-дыр. Устүндө чурасоюна чыл чедикшиктер боттары чедип келбөөн, ону боттардыр дөш шүптү бир деминг ачкы-даан бис. Бисте чоргаарлаан болту кич мурнакчылар көү-дөөн. Эртен шитпирлиг чыл-да совхозтун чеди мурнакчы-лары СССР-нин өрденнери бол-ган медалдары-биле, а он че-

ди кижиг «Социалистг чарыш-тын тилекчизи» деп хөрөк демектеринин эдилекчилери болган. Ол ышкаш бистин ажыл-агыймыс РОФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин болган ВЦСПС-тин шилчир Кызыл тууган чыл удаа чаалап ал келген. Мындаа партия-нын болган чазактын бо бедик үнелдө бистин улус сорул кирип турар болган ам-даа хүйү даандырып турар дээр-лин улус ужуруг бис. Бистин мурнуушта чаа, харын-салгалыг сорулгалар туруп турар, ону адырлары-биле күүседирине социализмг чарышты улам калбартыр, күш-ажылдын бүдүрүкчүлүгүн бедирине негеттерин—деп, ийлекчел чурасоюна. Оон ийлекчел чурасоюна, оон дөш чылдарын аргаларына доктаа-ган. Ийлекчел болуун чурасоюна чуртуусу СЭКП ТК-нын партияга болган совет улуска Кыргырынга сорул кирген көк-тейжилер СЭКП-нин XXIV съездинин төө-

түлүг шитпирлерин амыды-ралга боттардыр дөш, улам күженишкенинг ажилдап, салдырган сорулгаларын күү-седип шыдаарына бүүрелин илереткен.

—Тодарадыкчы чылда эш-өөрүнү чарышче кийгыры-шаан, бо чылдын бир дага-дан-на 195 чургагы алыр мен—деп, күш ажаакчымы Г. Новикова санал бергеш, чурасоюна.

— СЭКП ТК-нын партияга, совет улуска Кыргырынга бистер механизаторлар сорул кирбишаан, көдө ажыл-агый ажилдакчыларын 1974 чылда Бүгү-эвилел социализмг чарыштын калбар-тыр дугайында СЭКП ТК-нын, СССР-нин Министрлер Чөвү-лелинин, ВЦСПС-тин, ВЛКСМ ТК-нын доктаанын өөрүшкү-биле хулаалы адымыс. Бистер 5 мун тонна органиктиг че-мишчиликтерин тарылга шөдө-ринге төгөр ужуруг бис. Бо хүннерге чедир 4 мун тонна аажыг чедикшиктерин төктү-вүс, февралдын төчүзүгө чедир планмысты 6 мун тон-

на кылдыр кууседир бис—деп, № 1 хову бригаданын билир В. Чистобаев чурасоюна.

Саанчы З. Баранова, меха-низатор В. Сурыкин, чолачы Е. Вьюн, олар база-ла бедик-кен хулаалелер ап, эш-өөрүн чарышче кийгырып, түвө чурасоюна.

Хураалга совхозтун дыка хой мурнакчыларын олар-нын боттарынын өңүг фото-чуркуну тускай хөөлөргө кылдылаш, бижемелдерин тыгаскаал бедиктерин тыгас-кылаан. Ол ышкаш чеди хоочун мурнакчыларын пенсияге байырлаалды-биле үлөп, бү-дүрүлгө кирип келген улугу-зуун үнелеп, электри сама-гарларын, аяк-сава аймаан бедикте бергилөөн.

Көк-тейжилер бо хураалга тодаракчы чылда ажил-агыйнын бүгү адырнын алы-биле социализмг ху-лаалелери бир үн-биле хулаалы алган, «Кара-Хаак» сов-хозтун ишчилерин чарышче кийгырғаннар.

В. СЕРЕН-ООЛ.

ЧУРУКТА: совхозта партбюро секретары, кол зоотехник В. М. Гаврилова мурнакчы комбайнер И. В. Штенбергке оон портрет чуруун бедик кылдыр берип тур. А. СОДУНАМНЫҢ фотозу.

Партийжи ИНФОРМАЦИЯ

СЕМИНАР

Найсылаалдыг партия организацияларында пропаганда, агитаторларын болган политинформаторларын семинарны СЭКП Кызыл хөором эрттирген. Партияга, совет улуска СЭКП ТК-нын Кыргырынга база улетпүр, тууг, транспорт болган нөдө ажил-агый ажилдакчыларын Бүгү-эвилел социализмг чарыштын дугайында доктаалдарга холбаштыр агитаторларын, политинформаторларын база пропаганда-теринг сорулгаларын дугайында ажаа чурасоюна.

Семинарнын киринкичелери 1973 чылда республиканын улус ажил-агыйнын план-нарын күүселдезинин түңкелдеринг болган партияга, совет улуска СЭКП ТК-нын Кыргырынга дүүштүр 1974 чылда сорулгаларын дугайында партия Тува обкомунун секретары В. И. Поповтун дегеренг, солун лекциянын база делегей байдалынын дугайында партия обкомунун лектору И. П. Соболевтин лекциясын дык-нааннар.

ТИЛЕКЧИЛЕРГЕ ШАҢНАЛДАР

Партиянын Улуг-Хем районунуң бюросу болган ажилчы чоннар депутаттарын район Советинин куусекчи комитеди район-да ажил-агыйлар, фермалар аразында социализмг чарыштын түңкелин үндүргөн.

УТНА 25 чылдыг совхозту ажил-агый-лар аразында чарыштын тилекчизи деп санааш, партия районунуң болган райкомунун шилчир Кызыл туугун ажаа тысыр деп шитпирлөөн. Ол совхоз мал ажилы-ныг продуктуларын бүдүреринг болган белетизиринг чыл планын чедикшиктерин-биле күүсеткен.

Фермалар аразында чарышча ол-ла совхозтун Иштиң-Хем сүт-бараан фермазы тилекчи болуп үнгөн.

Районда Куш-ажылчы алдарын туугун «Найрал» совхозтуң өшүнү надарчыны Чанзан Соскармаа биле «УТНА 25 чылдыг» совхозтун Иштиң-Хем сүт-бараан фермазыны саанчызы Дажы Суван-оолга турас-каады нөдүргөн.

ЧӨВҮЛӨЛ ДАРГАЛАРЫНЫҢ СЕМИНАРЫ

Таанды районунг Элегес суур-га Чал-Кениг, Элегес, Кочетово суурларын болган Казы сүт-бараан фермазынын хөрөжениер чөвүлелеринин даргаларын маттышкан семинары болуп эртен.

СЭКП районунуң секретары эш Тулуш «Хөрөжениер ортузунга политмассалыг ажилды организациянын дугайында», СЭКП районунуң хөрөжениер ортузунга ажил чорудар килдизинин эргелечизи эш Ензак «Хөрөжениер чөвүлелеринин социализмг чарыштын хевиринин дугайында» ийлекчелерин семинарнын киринкичелеринге ийлекчелеринге.

Ажаа делегей байдалынын дугайында лекцияны база дыкнаан.

Хөрөжениер чөвүлелеринин ажилынын дуржуула солчуушкуну болуп эртен. Кочетово, Казы суурларын хөрөжениер чөвүлелеринин ажилын эки деп партия рай-кому санал турар.

МАЛЧЫННАРЖЕ

Партиянын Барыш-Хемчик району ма-лын бригадалык болган фермаларын пар-тия, совет ажил-агый активинин массалыг үнүшкүнүн организациястан. Агитбригадаларын составына СЭКП районунуң хары-салгалыг ажилдакчылары, кижиг бол-ган мал эмчилери, ажил-агый удурукчу-лары, тускай эртемчилер кирип турар.

СЭКП Топ Комитединин партияга, совет улуска Кыргырынын улетпүр, тууг, транспорт болган нөдө ажил-агый ажилдакчыларын Бүгү-эвилел социализмг чарыштын дугайында СЭКП Топ Комитединин, СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин, ВЦСПС-тин, ВЛКСМ Топ Комитединин доктаалдарын чонга тайылбырлап тамыштырар таланы-биле улуг ажилды агитбригадалар чорутканнар. Нитизи-биле чеден амыг ко-данга олар четкилөөн.

Эртен вторникте малчынар өөредилге-зиниң хүнү болган. Ажаа холбаштыр район төвүнүң «Мажалык» агиткултурбригадасы, «Барлык» совхозтуң Аглыш-Арга хойжу бригаданын, «Шенлээр» совхозтуң Ку-журлуг-Мажалыкта инек фермазынын ажилдакчыларын солун концертин көр-гүскөннар.

«ШЫННЫ» МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ИЗБИ-БИЛЕ

ЭЗРБЕК САЛБЫРЫНГА ХАМААРЫШТЫР

Биң-Хем районда «Кызыл тарвачын» совхозтун Эзрбек салбырында мал кыштаглааш-кыпшыда чамдык четкестерин илереткен «Ийи ажил-агый, ийи аямы байдал» деп эгелег «Шынын» болган районунг каттышкан редактор эртен чылдын декабрь 4-те олуңга пар-латтынган.

Совхозтун директору С. А. Докучин, ажаа ажилчы комитетинин даргазы И. М. Кичин оларын редакцияга амычканы.

Салбар баштаар черинг шитпирин өзүрүг мал чемин баштайт ыраак оларга, оң соода төште малчыларга чет-чир хөмчөөлөк-биле чедир-гөс. Бу чокка бригаданың төвүндө чунар-бажынын пен-казын селтөөн. Чунар-бажын ажилдап турар.

Эртен чылдын декабрь 28-де үнгөн солунга «Потык» дуза херек» деп эгелег ол-ла Эзрбек салбырын малчы-наарыга солун, сеткүүл чеди-рилгенин хөмчөдү турарын илереткен С. Ондарын чага-зы парлаттынган.

Совхоз директору С. Докучин болган ажилдын комитетинин даргазы И. Кичин редакцияга амычканы.

Салбырын малчынын 50 ажыг агы оларда быларгай чурттал турарын солун адыр-дилгенин чогур лекциеде тургустуу маанын шүгүмчүлөп турар чөл. Малчыларын аразы 45—50 километр ырак болган ийден оларын айтты эогирин берге. Мындаа-ла малчыларын чакыткан со-лун, сеткүүлү, чагаа, бижини садалгай, чогуур үнелдө чедир хөмчөгөн алган.

Бо ажилда сүт-сөөртүр малчылар чолачыларын мал эмчилерин, зоотех-никтерин дулаажырын са-гындарган.

Сакманщиктер—хойжуларда

Менди, хүр чыл ашкан, кү-жү сеимс малдын продуктулуу бедик, оон чаш төлү база бот-кур, дүргөн мандычтал болур. Бай-Тайга районда «Мурнак-чы» колхоз бо таланы-биле үзүг кезегенг салып турар. Кышкы бедиктеде эки орга-низациянын малдын агы байлаады эки, азын каш колдан-нарда оолдашкын түлүктөп өгөлөөн.

Тоску беш чылдын дөрткү чылда мал өстүрер планын чедикшиктерин күүседир, аяны-гы чаш малды чидирг чок-ка бүрүн доруктурар сорулга салдырар. Колхоз баштаар чедир, партом болган көдө Со-веттин колхозу бо атыр-нын чургаашашкан, кыштагы-же күштү демей организация-нын ажилы мажалдыг. Эр-тен чылдын 90 хурагалы мен-ди доруктурган Рай Күжүгөт

ажы амыктарын сакманщик-тер кылдыр үндүргөн.

Базарга, Чагыс-Терек ол-ынчаар колданнарда шээр мал-дын оолдашкын массалыг калбарган. Оолдуу Салчактын баштайгы оолдуу 80 хонун хурагаларын шүптү менди, алаа сакманщик Кузнецман-нын ажилы мажалдыг. Эр-тен чылдын 90 хурагалы мен-ди доруктурган Рай Күжүгөт

ам база сакманщиктер чоруп-кан.

Колхозчу амыктарын, Шуйда комсомол организация-нын мурунда агы чургал сорулганын бирөөзи — нити-нин малын хүр кыштагалдыр, оон чаш төлү менди дорукту-лары болур. Кыштагалдыр амыктар өт-бүзүлгө-биле белин үнүп турар апарган. Малаз чидеж кылдыр С. Эрес-оолду, М. Тойбуру, Б. Хомушкуну ай-тып турар.

А. ИАНЧЫР.

ДЫШТАНЫР АР БЫН

КОНКУРСТАРГА КИРЖИҢЕР

ЧАҢГЫС КӨЖЕГЕЛИГ ШИНГЕ

Совет Тыванын 30 чыл оюн байырлары-биле холбаштыр чаңгыс көжөгелиг шия талазы-биле конкурсту республиканын Улусту чогаалдыга бажыны чарлап турар. Совет улустун маадырчы ажал-ижки, Тывага Совет эрге-чагырганын бактаанын, тараанын болгаш малчынын тургузуучу ажал-ижки, ат-алдарын шийлерге көргүзөр. Коммунисттик куш-ажыдын коллективтери болгаш шалпычыларын дугайы база көргүзери чугула.

Конкурсту 1974 чылдын январь 1-деп октябрь 1-ге чедир чорудар. Үш шанналды доктааткан:

- Бирги шаннал — 100 рубль,
- Ийги шаннал — 75 рубль,
- үшкү шаннал — 50 рубль.

Шанналга кирген чогаалдарын, ол ышкы комиссиянын эки деп көргөн ажыдарын республиканын улусту чогаалдыга бажыны сазды алар.

ТЫВА ТАНЦЫ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

Национал хореографияны сайырларды соруга-биле улусту чогаалдыга бажыны тыва танцылар тургузарынын конкурууну база чарлап турар.

Тывага Совет эрге-чагырганын тургустунганы, совет Улустун маадырчы ажал-ижки, улустарнын найырамы, улустун аас чогаалы ышкы темаларын таныдырга уран-чечен арга-биле көргүзери конкурсту негеделинге көргүзүңер.

Конкурсту бо чылдын эгезиндеп октябрь 1-ге чедир чорудар. Профессионал болгаш бот-тывынгыр танцы коллективтери конкурсу киржи болур.

Конкурсту жюри комиссиясы чаа танцыларын чер-черге тускай график баугаар көөр. Дараазында үш шанналды доктааткан:

- Бирги шаннал — 70 рубль,
- Ийги шаннал — 50 рубль,
- үшкү шаннал — 40 рубль.

Конкурсту тилекчилеринин ажыдарын бижээш, тускай чындайга парлар.

Бистин адресин:

Изыл хоорай, Шетинкина-Кравченко кудумчуу, 57, телефон 48-62.

Чалыы назын дедир ээлбес

Кыргызга хүнүн караа сымгараар, Кыштың соогу оршак чокка хаарын келер. Ычак сенээ чурттаалда бир-ле чүве Саарык ышкы, чикти кылдыр сагымдыр: Ычак баарга, магадчыг эки үс —

Чайын хүну сагымдыга бо-ла кирер. Айлар, чылдар четтиникке шуужу эртер. Акый бээр сен, кылажың даа оожум апар. Ычак сенээ чурттаалда бир-ле чүве Астыгыл-даа калган ышкы сагымдыр:

Ычак баарга, назымдыга эки үс —

Анык шаап сагымдыга кирип келер.

Чалыы назын частыл орган чечек ышкы...

Ындыг ойну эгидип аар арга болза!

ТУМАН

Көжөөлүгөй соок-даа дедирди. Хезге холдуй, хүнүзүм туман Кезге сыме көкүң үлдү. Чыдынып-на тышкан боор ол, Шырай эким делегинче Чылабытар-ла соон кирди. Черге чалган соортуңен Иден куаш буруу «салы» Шеттингерту пулгак ылды. Монгуш ТАВОВ.

ХААКТАП ТУРАП СИЛЕР БЕ?

эвес. Хаакташкын баштай-ла Россияга тыныгынын төөгү бадаткап турар. Ыжга (хаак) деп сөс — орус сөс болур. «Рга» — баа-ла хаак дээн орус сөс. Оон «нарга» — чунгулап турарымыс нарга шамактарын тыныгынын ол.

Хаакты кижи каш муң-муң чылдарын мурунда чогааткан. ССРЭ-нин Эртемдер академиянын экспедициясы Ак далайын эриктиреде хаактардан хаактыг дүрүлүрүн чурмааларын тышка. Оон алгаш көөргө, бистин аа-өтбө-деринистин уезинде-ле хаакташкын турганы билдингер.

Баштайгы хаак калуу Россияга (Петербургга) 1894 чылда үндөзүлүнгөн. Оон чоруту Москвага хаак спортуңуң ниятелиди тургустунган. Хаак спорту бистин чуртка чүгө Октябр революциянын соонда көтөзгөн.

Бистин амы улуттуруус чыл бүрдө-ле аныч-буру хевирин 10 миллион хаактарын кылым турар. Оон конструкторынын чыл аныч-буру болбааларып турарын хаакка оонургалгылар билер. Харин-даа пластмасса-биле мяштын онзагы бүтүмелин калып турган, эгилчте, сыйлыбас чаа хаактарын бестин кылат. Оон анында чүгө пластмасса, алюминий-биле кылган хаактар база бар.

Тывага хаак деп сөстү тыныгынын баа-ла талыгыр эртен үелерге хамааржыр. Шаг-шаандан-на тыва аңчылар хаактыг аныч чорон болгай. Амы үе хаак спортуңуң бистин Тывада көтөзгөн республика маргыдалары, чер болганда чонту ГТО нормалары дужаап турарында көрүп болур.

ЧАМДЫК СҮМЕЛЕР

Арыг агаар калыкылыга дузалык. Арындар кежи хоог, чымчак болур-биле оон ажаалдамыч сагыш салыр херек. Соок хүнерде карактарын чок-кашын устуг крем-биле чап алыңар. Ол кончуг дүргөн ээтке сине бээр. Аас хүнерде кара карак шилин кедерин утпанар. Ол карак долгандыр катташкар, дырышкар тыштары болурубас.

Арынын мураал, каракты будан ажык чок. Пудра арын келиче агаар эртинер, оңу херилдирер, буюк каракты хаарып болур. Эрине устечек помаданы чап ап болур, ол хорлатпас.

Буттарыңар салаалары дэге берсе, оңу спирт, водка азы одекон-биле чап алыңар.

Хөл донган, оң кежи чалыкылай берип болур. Ычакта кезжонин-не чыгып суг-биле саваннип, иштеткан муш турунар. Оон соонда устуг крем, глицерин-биле чап болурубас чымчак бээр.

Бөрт чок хаактаары хофалык. Ычак баш аарын тыгырында анында, баш дүңүңү дөзү чилген, дужуучу апарып болур.

Бутту донурбасы-биле баштай бөдүүн, оң кырында дүкүк кедер ужурул. Ол ийи улусту аразында чымчак, содун сазынын салып аарга улам эки.

Майыкташ илтиктин ийи рамер улугу тылш алдыры эки. Чүгө дэрге кылым ук кедерге бут хостуг, кыстыр-бүдүү билер бөрү тургаш: — Ындыг болза, бөрүлөр, ам даарга Арзылан-Мерген ухар куштан дуваас Арзан-Хүрен ады-биле бисти сымгарта эвесе. Арзан-Хүрен ады бисти дедир-даа арга-жок, кедер ужурул, Арзылан-Мерген бисти согар-даа ужурул апарган-дыр. Бо дуга бие Арзан-Хүренни канчаң-даа турган, тудуң чык болуубуса хоржок. Оон башка ирпиг чорон дужуубус-даа чок эвесе — деп-дир оо!

Бөрүлөр чыгыга чедип келген, куулар, сугай бөрүлөрү куулар, Арзан-Хүренни мунган Арзылан-Мерген оларын кыра шаап кал-тыр оо!

ТДЛТЭШИ-НИ эртем амыл-дамчысы О. НАРЫМА дымнап бижээш.

Дмитрий СААГЫН «Хар чаап тур» деп чурту.

СПОРТ * СПОРТ * СПОРТ

ССРЭ-НИҢ ЧЕМПИОНУ Н. ГАПРИДАШВИЛИ

Шыдыраа талазы-биле делегей чемпиону Нона Гапридашвили ол хүндүлүг амыга ССРЭ-нин чемпиону деп аты база немел алган. Шыдыраа талазы-биле ССРЭ-нин хөзөң чемпиону ол дээн чаа доозулган маргыдалага ол 19 сазылган 14 сан ап, бирги черге үнгөн.

КОРДАКЧЫЛАР МАРГЫТДААЗЫ ЭГЕЛЭЭН

Делегей чемпиону Роберт Фишер-биле 1975 чылда ойнаар ойнакчы илдеринин ээлчегил маргыдалары бо иделде дэстэз.

Баштайында америк шилдерачы Р. Биле Б. Спасский (ССРЭ) аразында маргыдалага ийи оюн эрткин. Ол салгылар хайым болуу доозулган.

Совет Гроссмейстер Виктор Корчной биле 22 харлыг бра- талызы-биле ССРЭ-нин хөзөң чемпиону ол дээн чаа доозулган маргыдалага ол 19 сазылган 14 сан ап, бирги черге үнгөн.

А. Карпов биле Л. Полугаскийнин аразында баштайгы салгы хайым болган.

Т. Петросян биле Л. Портш ийи баа-ла хайымнап-на.

Тренерлер билин бедиткен

1973 чылдын сөөлү айында Москвадан Ленин орденин Бурнуенин куш-культура институтуна Бугу-вилелдин хостуг хуреш талазы-биле семинары болган.

Хостуг хурештин техникасында болгаш тактикасында чаа өскөрүлгөдери семинарын киржикчилерине өөрдүп, кылым чоруткан ажалдарда чедипкинерин база чепестерин демдөстөгөн.

Хостуг хурешти улам сайзырадырынын айтырым семинары болган.

Хостуг хурешти кичээлдерге хостуг хурешти аргаларында чаа үндүдери өөргөн.

Семинарлар билин республикада хостуг хурешти улам ийи хөзүлдеринге лдигит болуру чугаажок.

Ч. ООРМАН.

Шелебиденче

ЯНВАРЬ 20-ДЕ МОСКВАДАН

12.00 — Дамчыдылаалар программасы. 12.05 — Медведер. 12.10 — Школачыларга. «Будничник». 12.40 — «Совет Энделинге бараан боон тур мен!». 13.35 — Оңуг телекөргүзүг. «Киво аян-чоруктарынын кауу». 14.40 — Колферт. 14.55 — «Чечен чогаалдыг окрарчыдылаалар». «Диканька суур чогууга кезээлери». Урал-течен филым. 16.00 — 16.10 — Чапар. 16.10 — «Делегей панорамасы». 16.40 — «В. И. Ленин». В. И. Ленин дугайында В. Маяковскийни чогаалдарынын композиция. 17.30 — «Уе». Информастыг программа. 18.00 — Оңуг телекөргүзүг. Хонкей талымы-биле ССРЭ-нин чемпионы «Диканька» (Москва) — «Крылья Советов». 20.20 — «Донусталдыг окрар». Дамчыдылаалы Р. Рождественский чорудар. 21.50 — Чапар. 22.00 — «Бистин бригадымын уткуштур планы». Москва облазынын Люберецкий районуңуң Москва атыг союзнуң бригадари А. Е. Гапридашвили чугаамы. 22.45 — «Силерин дилээр баугаар». Коштер. 23.00 — 23.30 — «Уе». Информастыг программа.

ЯНВАРЬ 21-ДЕ КЫЗЫЛДАН

17.30 — «Ленинин үш зам». Документалдыг филым. 18.35 — Уруларга. «Вояк оранын оранында». 18.55 — Телемдөкөр. 19.05 — «Партиянын туугу». Документалдыг филым. 19.25 — «Техниканын информацийын медөө». Дамчыдыла. 19.40 — «Дуба, Илроу» шийчисаларыны каттыкыл институту. Эртем-тайыбылдыг филым. 20.30 — Телемдөкөр. 20.45 — «Ак алдын». Телефилым. 21.45 — «Ирпиг Ленин». Документалдыг филым. 21.55 — Чарлаалар, реклама. 21.40 — «Ленин-биле бичин када». Кыска филым. 21.50 — 23.10 — «Чуе чылдын эгезинде». Урал-течен филым.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

Кинотеатрларга

ЯНВАРЬ 20-ДЕ «НАЙЫРАЛ»: «Т. П. Шаповалов мен» 9.30, 11.25, 13.20, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00 шактарда. Бие сага: «Чипоалов», 13.25, 15.20, «Летти. Документалдыг филымлар. 20.45 — «Ак алдын». Телефилым. 21.45 — «Ирпиг Ленин». Документалдыг филым. 21.55 — Чарлаалар, реклама. 21.40 — «Ленин-биле бичин када». Кыска филым. 21.50 — 23.10 — «Чуе чылдын эгезинде». Урал-течен филым.

ЯНВАРЬ 21-ДЕ «НАЙЫРАЛ»: «Любов» Ярынов 9.30, 11.45, 14.00, 16.15, 18.30, 20.45 шактарда. Бичи сага: «Владимир Угалаев». «Ленин Америка-биле уталаажы тур». 14.30 шакта. «ИОНЕР»: Кинотыңыры 9.10, «Балтыжасар» 10.40, 14.55, «Т. П. Шаповалов мен» 12.30, 16.45, 18.45, 21.00 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Адыр, ман!» 11.20, 14.40, «Кезеже ителгезиниң алаа хушер» 12.50, 16.20, 18.10, 20.00 шактарда. «ВОСТОК»: «Адыр, ман!» 10.00, «Руслан биле Людмила» (2 серияз кай) 11.10, 14.00, «Элсини уургааларынын генералдары» 17.00, 18.50, 20.40 шактарда.

«ДАЙЫНЧЫ АЛДАР»

«Ада-чуртуну Уауг дайынын чалыныгы чылдарында тыва улус бодунун интернационал хүлээлгезинге болгаш Совет Социалистик Республикаларын Энделинге — социалист Ада-чуртуна шывчымын көргүсөң. Ол чаагай уугу-хуу фронтуга материалдыг дузалачынын чедиргени-биле, дайынчы аки-туралы чыгарынын эрес-маддыры чоруктары кылган-биле иле-рөөн. Дайынын чалыг-лош-сун чылдарында совет болган тыва улустун найырамы улам быжыккан» — деп, республиканын ном үндүрер черинин чоокта чаа үндүргөн «Дайынчы алдар» деп номун топчу эге чүүдүнде бижип турар.

«Дайынчы алдар» деп ат-биле үнгөн, улуг эвес кезээлди, кызыл картыг номда Тывадан чоруткан эрес-делим аки-турачы фронтучуларын дугайында өскөртөр, дайын киржикчилеринин сактышкылары, архив доку-менталери киргилзэн. Ол ном фото-чуруктары. Оларын республиканын Алдан-Маддыр аттыг чурт-шынчилер музейинин шыгамыр фондузундан алган.

Чындай номда Н. Лукницкийнин «Беш алышкы», Д. Бегзинин «Танкистерини командир», М. Бенин-Лопсаннин «Сарыгаар Канчыр-оол», А. Адыбайын «Эрес-делим кыстар», В. Ховендейин «Генералдын өлгөн», «Оон бээр 25 чыл болган», О. Козур-оолдун «Төрөн чурт дөшт», К. Сары-оолдун «Ланнаарктар ыралажы турда», А. Даржайын «Беш мөөн белек», А. Нугурактын «Ип-кызыл өң», Б. Чамбыгтын «Дүүгү дайынчы — бөдүн малчы» деп өскөрткери кирген. Ол ышкы ук номда тыва аки-турачыларын ал-фавит баугаар нанти даяныш база көргөн.

Бистин көрр.

Консультация

ШЫН ЭВЕС ЭЭЛЭЭНДЕ...

Ажычты чоннар депутаттарынын чер-чер Советтеринин бажынардыг чурттары-биле чурттакчыга квартираны күтсөң бээр, а күрүне, кооперация болгаш хой-ниги организацаларын бажынардыг чурттар эргени ол черлерин администрациянын болгаш профбилел комитетинин шийтирип баугаар тышар. Ол шийтирилде үндөзүлзш, чурттакчыга квартираны эс-лээр эргени берип турар тускай ордер бээр. Чүгө оон соонда калды-бир чурттага бажынын эзел болур.

ССР Энделинин болгаш өвилелдешкен республикаларын хамааты хообулжудуга кызыл Унденистеринде болгаш РСФСР-нин Хамааты кодексинде айтылган ол доктааттыган чурумдан хажыдып тыныскан ордер күш чок апар.

Ол хообулдар баугаар чурттага бажынардын туразында эзел алганда болгаш бүстүп түжер четкен бажындардан чурттакчыларын албан-биле үндүрер ужурул. Чамдык таларыгаларда объективтерден болгаш гостиницалардан үндүрер эргени база тыныскан.

Чурттага бажынын боду туралы-биле, ордер чок эзелде, кирип алган кижилерин оон албан-биле үндүреринин чуртум ам-даа күштүг болуп турар ССРЭ-нин Уаус Комиссарларынын Човулынын 1943 чылдын июль 1-ле үндүрген доктаалында көрдүнгөн. Ол баугаар чурттага бажынын туразында эзелде кижилер боттары үчүп бербес болза, оларын албан-биле үндүрер дугайында доктаалды прокурор үндүргөш, оңу чеди хоюк хуурум, бир колданып шуут-ла өлөр иоруткан болгай мен.

Шыдаада «хочу-карады» чедип көрүндөп канчал кытпас кижи сен? — деп, башкы өөреникчилердин айтырган.

Мен мында чүгө бажыма сыммаан чүүдөрүн

Т о о л АРЗЫЛАН-МЕРГЕН

Малы бажын алган, эди эктин доган Арзылан-Мерген деп кижи чурттап чорон чыгып иркен. Оон чыгызын-та үш бөрү халдан, эмге-сапчок малды чип туруп берипти эвесе.

Арзылан-Мерген чүзү боор, сыман чедер Сыйда-Бора адым мунган бөрүлерин чедип турган согар деп барган.

Бөрүлерин бүдүү билер эки оңу билип каап, бодунун өөрүңе:

— Индыг болза, бөрүлөр, Арзылан-Мергенни чыгызын кырып чип туруп берген болгай бие. Анаа хорадаш, ол сыман чедер Сыйда-Бора адым-биле бисти ызырты чедип, оон өлдүрер деп барды. Сыман чедер Сыйда-Бора адым биден төртүтүнген кулуң болгаш дөшт өөрү маннарып бат болуру эвесе. Чедип келсе-ле шүтүндөр дөшт өвү дөшт малдылар силер деп чагып турган-дыр.

Шынап-ла Арзылан-Мерген сыман чедер Сыйда-Бора адым мунган бө келген. Бөрүлөр-даа дангаар дөштү черден дескен, алдырбайн барганнар иркен.

Даартазында Арзылан-Мерген хорадашындан холу-бүдү динчыгып, ажыгынгандан арчы-бажы агылаан:

— Элик чедер Эир-Оюму муруп алган, чер сен кулуң бөрүлериң ызырты сымарып четкен, сокулан кааптайн адыр! — деп ажылап олурту-тур эвесе.

Бүдүү билер бөрү Арзылан-Мергенни элик чедер Эир-Оюм-биле бөрүлерин сымгар деп турарын билип каап, өөрүңе база-ла:

— Элик чедер Эир-Оюм кырган бөдөн төртүтүнген кулуңа болгай. Мычангынын ол кудургай куду халымынга багы болуру ужурул эвесе. Бөрү эвес Арзылан-Мерген оозун муңуп алган чедип келсе, кудургайын куду кунтаалдырмы халчыр силер — деп, чагып турган иркен.

Арзылан-Мерген элик чедер Эир-Оюм мунган бө халын саурган. Бөрүлөр-даа даалы кудургайлап купталдырып халчып каанар. Ол хүнү бадыр сымгарташ, чедип чадап, Арзылан-Мерген ажынымы боду ажынып, хорадаш боду хорадан олурган иркен.

— Ам даарга ухар куштан дуваас манчаар, дүктүг да-вашыг ал-араатанын деит-

Хулумзуруг күш немээр

Ашаа кадайыңа магадлап чугаалаан:

— Бодан-даа көрөм, кадай, төвө дэрге бүдүн иделде бестин суг ишпейн пыдажыктар ышкыжыл.

— Ол амытангың суг бестин ишпес маганымы. Оңу өттүңүң, оода-ла иделди иштинде арага ишпейн туттуңуң көрүңүз.

— Ашаар дөшт чоруп-ла турар, а чалгас кодан бестин өдүрбөс — сен-даа калдыг дөштү ала! — деп, кадайы хыялган.

— Ол чүү дөштүн ол, күрүзүм, бир колданып шуут-ла өлөр иоруткан болгай мен.

— Шыдаада «хочу-карады» чедип көрүндөп канчал кытпас кижи сен? — деп, башкы өөреникчилердин айтырган.

— Мен мында чүгө бажыма сыммаан чүүдөрүн

СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР

Пар. ама 2. Тираж 15,953 ЧАҢГЫ № 402

РЕДАКЦИЈЫНЫҢ АДРЕЗИ: 667006

Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлүгүнүн Ном үндүрер чер, полиграфическая фабрика, редакциясы. Редакторунун 24-63, редакторунун оралакчыларынын 35-24, пропаганда кылдызынын 23-54, харышсалдыг секретарынын 23-35, партияж амырлар кылдызынын 37-13, культура кылдызынын 23-54, бажы ажы-агый кылдызынын 21-47, улустуру кылдызынын 22-64, чага кылдызынын 41-27, информация база совет тургузуу кылдызынын 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларынын 27-41. Солун калбей барганда 32-75 телефонче долзар.

Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлүгүнүн Ном үндүрер чер, полиграфическая фабрика, редакциясы. Редакторунун 24-63, редакторунун оралакчыларынын 35-24, пропаганда кылдызынын 23-54, харышсалдыг секретарынын 23-35, партияж амырлар кылдызынын 37-13, культура кылдызынын 23-54, бажы ажы-агый кылдызынын 21-47, улустуру кылдызынын 22-64, чага кылдызынын 41-27, информация база совет тургузуу кылдызынын 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларынын 27-41. Солун калбей барганда 32-75 телефонче долзар.